

Haridusministeeriumi Teataja

AMETLIK AJAKIRI.

Ilmub tarviduse järgi, umbes 20 vihikut aastas. Toimetuse asukoht ja aadress:
Tallinn, Haridusministeerium (Tõnismägi 11). Telefon 453-49.

Nr. 20.

21. septembril 1937.

Nr. 20.

Koolijuhatajaile, õpetajaile, lastevanemaile ja õpilastele.
Haridusmin. Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 10. septembri ringkiri nr. 31139 Haridusministri läkituse ettelugemise asjas.
Majandusõpilaste kooli tunnikava määrus.
Kutsehariduslike õppeasutiste klassijuhatajate ülesannete määrus.
Lavakunstikooli asutamise ja tegevuse korraldamise määrus.
Kutsehariduslike õppeasutiste õppetunni kestuse korraldus.
Haridusmin. Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 9. septembri ringkiri nr. 31044 kodukaunistamise hoogtöö asjas.
Haridusministeeriumi 1937. a. 14. septembri korraldus nr. 31168 koolipitsatite kohta.
Haridusmin. Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 17. septembri ringkiri nr. 31110 lastega õnnetuste vältimise asjas.

Koolijuhatajaile, õpetajaile, lastevanemaile ja õpilastele.

Tervitan algava kooliaasta puhul juhatajaid, õpetajaid, õpilasi ja nende vanemaid ning hooldajaid ja soovin kõigile head edu ja tõsist tööõõmu.

Eesti kooli suurimaks ülesandeks on noorsoo kasvatamine riigi ja rahva teenimiseks eesti rahvusriikluse vaimus. Tuleb kõigiti arendada neid töötingimusi, mis soodustavad seda kõrget kasvatustööd, ning teadlikult hüljata takistavaid asjaolusid ja võidelda normaalsest koolitööd häirivate tegurite vastu. Kool peab seisma õilsate kasvatuslike ülesannete teenistuses ning koolis tuleb luua kasvatav õhkkond nende suurte ülesannete lahendamiseks. Nii juhatajad, õpetajad, lastevanemad ja hooldajad kui ka õpilased on kohustatud kogu oma teadmistega ja parema arusaamisega kaasa aitama, et kool suudaks otseselt ja kaudselt fäita oma ülesandeid kõige paremate tulemustega.

Meie riiklikus elus on toimunud sügavad muudatused. Käesoleval kooliaastal hakkab kehtima Eesti Vabariigi Põhiseadus, mis peab kindlustama ja arendama riiki ning olema pandiks praegustele ja tulevastele põlvedele nende ühiskondlikus edus ja üldises hüvanguis. Uus Põhiseadus nõuab, et „Noorte

kasvatamine vaimselt, kõlbeliselt ja kehaliselt tublideks ning väärtuslikeks Eesti kodanikeks on vanemate kui ka riigi ja omavalitsuste tähtsamaid ülesandeid.“ Need suured ülesanded ja kohustused nõuavad, et kõik, kes koolitööga seotud, teadlikult ja sihikindlalt sammuksid seda rada, mis meie riigi ja rahva viib vastu paremale tulevikule.

Kasvatuse ülesandeks on kujundada kehalt terveid, vaimuomadusilt mitmekülgseid ja hingeliselt sügavatundelisi inimesi, kes oleksid algatusrikkad ja teovõimelised, tööoskajad ja tööarmastajad, kes aumehelikult, kohusetruult ning julgelt otsustavad ja tahtekindlalt läbi viivad neile seatud ülesanded.

Õpetamise ülesandeks on anda õpilasele niihästi üldhariduslikke teadmisi kui ka oskusi kutseliseks tööks. Koolis on vaja omandada kindlaid teadmisi, mis tarvilikud igale kodanikule elus, kas hariduse jätkamiseks või tegutsemiseks oma kalduvuste ja võimete kohaselt valitud tööalal. Kool peab olema küllaldaselt nõudlik ja kooli nõudmisi tuleb ka täita õppeülesannete sooritamisel. Ainult pingsa tööga on meie rahvas saavutanud seda, millele võime vaadata uhkustundega oma vaimses, majanduslikus ja riiklikus elus.

Juhatajad, teil lasub vastutus kogu koolitöö eest nii kasvatuslikes kui ka õpetuslikes üritusis. Teil peab olema küllaldaselt määralt algatust, oskust ja tahet koolielu nii juhtida, et te võiksite teadlikult vastutada õppe- ja kasvatustöö korralduse eest. Heaperemeheliku hoolega ja armastusega tuleb teil suhtuda oma ülesannete täitmisesse, ilma vastutust veeretamata puuduvate määruste või korralduste peale.

Õpetajad, teil lasub vastutus õpilaste kasvatamisel ja õpetamisel klassis. Teil tuleb oma tööd korraldada teaduslikult põhjendatud pedagoogilistele, meetoodilistele ja didaktilistele nõuetele vastavalt ja oma kasvataja ning õpetaja südametunistuse järgi. Nähke õpilastes kasvavaid noori riigikodanikke ja inimesi, keda tuleb kohelda sooja südame ja armastava hingega! Asuge lähemale õpilasele koolis ja tutuuge tema eluga ka väljaspool kooli kas kodus või õpilaste organisatsioonides! Hoidke kõrgel õpetaja ja kasvataja autoriteeti õpilaste ja nende vanemate ees, sisendage kasvandikkudesse tähelepanelikkust õpitöös, austust vanemate ja juhtide vastu ning tõsist riiklikku meelsust ja riigikodaniku kohusetäitmist!

Õpilased, teil tuleb kohe alguses, juba esimesist koolipäevist alates, asuda pingsale ja püsivale tööle, siis ei ole teil kartust ei töö ega selle hindamise ees. Omandage teadmisi ja oskusi; neid on teil elus ja kutsealases töös vaja. Pange oma parimad võimend välja, täitke ülesandeid veidi paremini, kui seda teilt oodatakse! Kindel iseloom, aumehelikkus ja kohuse-

täitmine viivad teid elus edasi ja loovad teile kui riigikodanik-
kudele avara töövälja. Meie rahva ja riigi tulevik on teie teha.
See kõrge ja vastutusrikas ülesanne seisku alati teie silme ees
ja juhtigu teid teie üritusis ja mõtteis.

Vanemad ja hooldajad, astuge tihedamasse ühendusse koo-
liga! Jälgige heasoovlikult koolitööd ja püüdke omalt poolt
luua õpilastele soodsad tingimused õppimiseks! Kool saab siis
hästi oma tööd korraldada, kui kodu selleks kaasa aitab ja kui
kooli usaldatakse tema töös. Paremp on varem selgitada arusaamatused,
kui neid peaks tekkima õppe- ja kasvatustöös, kui
hiljem olla mures oma laste saatuse pärast.

Aga ka kogu meie ühiskonnal tuleb kaasa aidata meie
noorsoo kasvatamisele. Meie koolielu välised töötingimused
nõuavad veel suuri kulutusi koolimajade ehitamise ja koolide
varustamise alal. Siin tuleb ühiskonnal ja eeskätt omavalitsus-
tel ning kooliülalpidajail leida majanduslikud tuluallikad koo-
litöö edukuse tõstmiseks. Ka ühiskonnal tuleb suhtuda usaldu-
sega sellesse töösse, mida kool teeb kodanike kasvatamisel.
Meie vaated võivad olla ühes või teises küsimuses väga mitme-
sugused, kuid ühes küsimuses ei saa olla lahkarvamisi: meie
riigi ja rahva tulevik nõuab käskivalt, et noorsugu võrsuks
kehaliselt ja vaimselt tervena ja teguvõimsana. Eriti kõlbelise
kasvatuse ja riigimeelsuse küsimuses tuleb kogu ühiskonnal
olla selleks eeskujuks, mille poole püüaksid meie noored ja
kust nad võiksid ammutada hingelist jõudu ning leida kõrgeid
eeskujusid.

Olgu eelolev kooliaasta meile kõigile õnne- ja õnnistus-
rikas!

A. JAAKSON,
Haridusminister.

AMETLIK OSA.

**Haridusministeeriumi Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna
1937 a. 10. septembri ringkiri nr. 31139 koolijuhatajaile Hari-
dusministri läkituse ettelugemise asjas.**

Haridusministeeriumi Koolivalitsus ja Kutseoskuse Osakond
teevad koolijuhatajaile korralduse, et Haridusministri läkitus käes-
oleva õppeaasta õppetöö alguks, mis avaldatud HM Teataja selles
numbris, tuleb ette lugeda õppenõukogudele, õpilastele ning laste-
vanematele nende üldkoosolekul.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.
Kutseoskuse Osakonna direktori aset. J. Kiivet.

Majandusõpilaste kooli tunnikava määrus.

RT 67 — 1937, 569.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse (RT 53 — 1937 art. 470) § 64.

§ 1. Majandusõpilaste kooli üldharus (äri- ja bürooteenistus) paneb Haridusministeerium kehtima alamaltoodud tunnikava.

Õppeained	Klassid ja nädalatundide arv õppeainetes			
	I	II	III	Kokku
Eesti keel	2	2	1	5
Võõrkeel	2	2	2	6
Kaubanduslik kirjavahetus	—	—	1	1
Kaubandusaritmeetika ja kalkulatsioon	2	1	1	4
Kaubateadus	2	1	—	3
Raamatupidamine ja kaubandusteadus	—	2	2	4
Käitumisõpetus ja äriõpilastel kauplemis- tehnik, bürooõpilastel büroopraktika	1	1	2	4
Joonistamine, ilukiri ja vaateakende kau- nistamine	—	1	1	2
Masinkiri	1	1	1	3
Kokku õpilase kohta	10	11	11	32

§ 2. Vähemaid muudatusi § 1 toodud tunnikavas võib teha Haridusministeeriumi Kutseoskuse osakonna direktori loal, kusjuures sellekohase ettepaneku esitab koolijuhataja kohaliku koolivalitsuse kaudu ühes õppenõukogu seisukohaga. Nimetatud muudatuste tagajärjel ei või nädalatundide koguarv õpilaste kohta klassis langeda alla kaheksa ja ületada tunnikavas ettenähtud nädalatundide koguarvu. Ainult erakorralistel asjaoludel võib Haridusministeeriumi Kutseoskuse osakonna direktor lubada suurendada nädalatundide koguarvu klassi kohta ühe tunni võrra.

§ 3. Kui majandusõpilaste õpetamine teostub tööstusõpilaste koolis ja ühise nimetusega ained käsitletakse ühises komplektis nii majandus- kui tööstusõpilastel, siis majandusõpilaste ala nädalatundide arv ühtlustatakse tööstusõpilaste ala nädalatundide arvuga § 2 ettenähtud alustel ja korras.

§ 4. Majandusõpilaste kooli eriharude tunnikava koostatakse käesoleva tunnikava määruste üldalustel ja kinnitatakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse osakonna direktori poolt.

§ 5. Käesolev määrus hakkab kehtima 1. augustist 1937, millisest ajast kaotab kehtivuse Haridus- ja sotsiaalministeeriumi

määruses avalikkude tööstusõpilaste koolide tunnikavade kohta (RT 60 — 1930 art. 417) see osa, mis käsitleb majandus- ja kaubandusala.

Tallinnas, 13. augustil 1937. Nr. 4277.

Haridusminister A. Jaakson.

Kutseoskuse osakonna direktori aset. Joh. Kiivet.

Kutsehariduslike õppeasutiste klassijuhatajate ülesannete määrus.

RT 69 — 1937, 582.

Alus: Kutsehariduslike õppeasutiste seaduse (RT 53 — 1937 art. 470) § 64.

§ 1. Klassijuhataja koostab õppetöö alguseks klassijuhataja tegevuse alal töökava, kusjuures mitme klassikomplekti puhul klassijuhatajad koostavad töökava ühiselt. Koostatud töökava esitatakse õppenõukogule heakskiitmiseks ja avaldatakse pärast õppetegevuse lõppu koostatavas aruandes.

§ 2. Klassijuhataja tegevuse alal töökava koostamisel võetakse aluseks Haridusministeeriumi instruksioonid, määrused, korraldused, juhendid ja ringkirjad, pedagoogilised põhimõtted ja õppejõudude kogemused, kusjuures töökava kooskõlastatakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse osakonna poolt avaldatava juhendiga õpilastele kooli korra alal.

§ 3. Klassijuhataja töökavas märgitakse ka klassijuhataja ja teiste õppejõudude kasvatuslike võtete ühtlustamise nõue, samuti ka ülesannete jaotus korra suhtes klassijuhataja ja teiste vastava klassi õppejõudude vahel, kui see ei ole nähtud ette kooli kodukorras.

§ 4. Kehtiv kooli tunnikava täiendatakse klassijuhataja tunniga klassijuhataja tegevusala tarvidusteks — üks nädalatund iga õpilaste suhtes normaalarvulise õppeaasta ja täisajalise paralleelklassi (kõigi õppeainete suhtes) kohta, kusjuures osajalises koolis (tööstus-, majandus- ja kodundusõpilastekool, põllumajanduslik rahvakool) käesoleva määruse mõttes paralleelklasside arv, kui need olemas, samuti klassijuhataja tundide koguarv koolides, millele ei ole kohaldatav käesolev paragrahv, määratakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse osakonna poolt kooli juhataja ettepanekul, mis esitatakse vastava koolivalitsuse kaudu.

§ 5. Klassijuhataja tund korraldatakse aja ja laadi suhtes koolijuhataja poolt antavatel juhenditel.

§ 6. Klassijuhataja tund arvestatakse ühe tasulise nädalataunnina ja nende arvestus teostub samuti kui õppetundidel.

§ 7. Koolis, kus osa õppetunde on kahekümnelise ja osa kahekümneviielise tunninormi juures, kuuluvad klassijuhataja tunnid kahekümneviielise tunninormi alla.

Tallinnas, 20. augustil 1937. Nr. 4284.

Haridusminister A. Jaakson.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse osakonna

direktori as. Joh. Kiivet.

Lavakunstkooli asutamise ja tegevuse korraldamise määrus.

RT 68 — 1937, 574.

Antud Vabariigi Valitsuse poolt 18. augustil 1937.

Alus: Eesti Vabariigi Tallinna konservatooriumi seaduse § 5 (RT 20 — 1935).

I.

§ 1. Tallinna Konservatooriumi juurde asutatakse riigi poolt ülalpeetava õppeasutisena Lavakunstkool.

§ 2. Lavakunstkool töötab Tallinna Konservatooriumi osakonnana; tema juhtimist ja valitsemist teostavad: konservatooriumi valitsus, direktor ja inspektor, konservatooriumi nõukogu, Lavakunstkooli-kogu ja selle kooli juhataja.

§ 3. Lavakunstkooli-kogul on kõik konservatooriumi osakonnakogu ja kooli juhatajal kõik konservatooriumi osakonna juhataja ülesanded ja võimupiirid.

Lavakunstkooli-kogusse kuuluvad liikmetena kõik kooli õppejõud.

§ 4. Lavakunstkooli tegevuse korraldamine ja õppetöö edendamine toimub Eesti Vabariigi Tallinna konservatooriumi seaduse järgi käesoleva määrusega antud lähemal alusel ja põhimõtetel.

§ 5. Lavakunstkooli õppekursus kestab kolm aastat, kusjuures õpilaste vastuvõtmine kooli toimub tarvides järgi Haridusministri otsusega.

§ 6. Õppeainete ja õppekava sisu ning ulatuse poolest jaguneb Lavakunstkool eel-, kesk- ja kõrgemaks kursuseks.

§ 7. Lavakunstkooli õppeainete nimestiku koostab koolikogu ja kinnitab Haridusminister konservatooriumi direktori ettepanekul. Samuti määrab Haridusminister õppeainete jaotamise üld- ja eriaineteks.

§ 8. Lavakunstkooli õppekavad töötab välja Lavakunstkoolikogu ja kinnitab Haridusminister konservatooriumi direktori ettepanekul.

§ 9. Lavakunstkooli kolmeaastasele õppekursusele järgneb kaheaastase kestusega lavapraktika kutseliste teatrite lavadel kooli kogu määramisei ja järelevalvel.

§ 10. Lavakunstikooli õpilane, kes on kooli õppekursuse lõpetanud, nõutava lavapraktika täitnud ja sellekohastes kavades ettenähtud lõppeksamid õiendanud, saab selle kooli lõputunnistuse.

§ 11. Lavakunstikooli õpilaseks võetakse vastu mõlemast soost isikuid, kel on vähemalt keskkooli või kutsekeskkooli haridus ja kes on vähemalt 17 aastat vanad.

Kaaluvatel asjaoludel võib erandina kooli vastu võtta ka vähema haridusega isikuid, kusjuures neile võib määrata täiendavaid ülesandeid ja katseid vastavates õppeainetes keskkooli kursuse ulatuses.

§ 12. Lavakunstikooli astuda soovijail tuleb õiendada katsed annete, võimete ja edukaks õppimiseks muude eelduste kindlaksmääramiseks.

§ 13. Lavakunstikooli juurde asutatakse nõuandva organina kuratoorium.

Kuratooriumi liikmeiks on: 1 Haridusministeeriumi esindaja Haridusministri nimetusel, 1 Tallinna Linnavalitsuse esindaja linnavalitsuse nimetusel, 1 Eesti Kultuurkapitali Näitekunsti Sihtkapitali Valitsuse esindaja selle valitsuse nimetusel, kooli juhataja ja 5 liiget näitlejate organisatsioonide ja teatrite esindajatena, kusjuures Haridusminister määrab kindlaks iga kahe aasta peale need näitlejate organisatsioonid ja teatrid, kellel on õigus nimetada oma esindajaid kuratooriumi.

§ 14. Kuratooriumi ülesandeks on kooli edukaie tegevusele kaasaaitamine, seisukohtade avaldamine kooli õppejõudude kandidaatide kohta, kooli õppekavade läbivaatamine ja nende kohta seisukoha võtmine, õpilastele toetuste nõutamine kui ka nendele praktika ja teenistuse saamise võimaluste eest hoolitsemine ning muude temale antud küsimuste arutamine ja selgitamine.

§ 15. Kuratooriumi tegevuse lähemad alused ja korra määrab kodukord, mille töötab välja kuratoorium ja kinnitab Haridusminister.

II.

Käesolev määrus hakkab kehtima avaldamisega Riigi Teatajas. Tallinnas, 18. augustil 1937.

Peaminister K. Päts.

Haridusminister A. Jaakson.

Riigisekretär K. Terras.

Kutseharidusliikude õppeasutiste õppetunni kestuse korraldus.

§ 1. Teoreetilise tunni kestus on 45 minutit ja vahetund pärast teoreetilist tundi 10 minutit.

§ 2. Praktilise tunni kestus on 55 minutit, kusjuures neid tunde võib korraldada tarviduse puhul kahe või rohkem tunni kaupa ühise tervikuna.

§ 3. Vahetunni kestuse pärast praktilist tundi või praktilisi tunde ja suure vahetunni kestuse määrab kooli õppenõukogu.

§ 4. Käesoleva korralduse alla ei kuulu õppetöökojad, õppekodud ja õppetalud, samuti ka muud üksikud õppeasutised, kui nende kohta antakse erikorraldus Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt.

Tallinnas, 20. augustil 1937. a. Nr. 4285.

Haridusminister A. Jaakson.

Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna

direktori aset. J. Kiivet.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 9. septembri ringkiri nr. 31044 maa- ning linna-koolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja koolide õppejõududele kodukaunistamise hoogtöö asjas.

Oma 28. aprilli 1936. a. ringkirjaga nr. 3164 (HM T 6 — 1936) Haridusministeerium avaldas üleskutses kõigile õppejõududele kodukaunistamise hoogtööst osavõtmise kohta, märkides selles üleskutses, kui võrd tähtis on kodukaunistamine koolidele õppe- ja kasvatustöö huvides. See üleskutses on leidnud koolides ja õpetajaskonnas suurt poolehoidu ja koolid ühes õpetajate ning õpilastega on väga aktiivselt ja laialdaselt osa võtnud kodukaunistamise hoogtööst.

Kuna kodukaunistamise hoogtöö jätkub, siis HM Koolivalitsus ja Kutseoskuse Osakond palub kõiki koole ka jätkata oma tööd sellel alal, olles hoogtöös elustavaks keskuseks ja initsiaatoriks koha peal. Üheks tänulikumaks ja ilusamaks alaks kodukaunistamise hoogtöös on puude ja põõsaste istutamine. Ka seda tuleb jätkata koolidel, korraldades sügisel ja kevadel, kui selleks aeg on saabunud, istutamispäevi, kusjuures puukoolide istikute puudusel võib istutada ka metspuuid, nagu kaski, kuuski, tammi, pihlakaid jne., millede taimi leidub igal pool külluses. Et aga tulevikus oleks kasutada rohkemal arvul koolitatud istutusmaterjali, siis tuleb hoolitseda puukoolide rajamise eest. HM Koolivalitsus ja Kutseoskuse Osakond peavad tarvilikuks, et igal koolil maal oleks puukool, kust õpilased ja ümbruskonna elanikud võiksid saada kultuurpuude ja põõsaste istikuid; kuid koolidel tuleb õhutada puukoolide asutamist ka mujal. See pärast Haridusministeerium palub koole, kus puukoolid veel puuduvad, alustada nende rajamist käesoleval sügisel, arusaadavalt selles

ulatuses, kui see on läbiviidav sügisel, nii et tööd puukoolis kevadel võiksid areneda takistamatult.

Haridusministeerium loodab, et koolid suhtuvad käesolevale üleskutsele samasuguse valmisolekuga kui eelmistele sellekohastele korraldustele.

HM Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.

HM Kutseoskuse Osakonna direktori aset. Joh. Kiivet.

Haridusministeeriumi 1937. a. 14. septembri korraldus nr. 31168 koolipitsatite kohta.

1. Koolide pitsatid on sõõrikujulised.
2. Pitsati välise sõõri läbimõõt võib olla 3 kuni 3,5 sm, sisemise sõõri läbimõõt 2 kuni 2,3 sm.
3. Pitsati välise ja seesmise sõõri (äärjoone) vahel on kooli registreeritud nimi ja kooli asukoht. Pitsati keskel on riigikoolidel väike riigivapp, avalikkudel koolidel on maa või linna vapp, erakoolidel kooli embleem, kui see olemas; vastasel korral paigutatakse erakoolide pitsati keskele kooli asukoha nimetus. Õigustega erakoolid võivad pitsati keskele maa- või linnavalitsuse nõusolekul paigutada kohaliku maa või linna vapi.
4. Pitsati värv on kooli enese valida.
5. Koolide pitsatid kuuluvad kinnitamisele: alg- ja täiendus- koolides kohalikule maa- või linnavalitsusele ja teistes koolides vastavalt Haridusministeeriumi Koolivalitsusele, Kutseoskuse Osakonnale või Teaduse- ja Kunstiosakonnale.
6. Enne käesolevat korraldust seaduslikus korras tarvitusele võetud koolide pitsatid võivad jääda kehtima.

Haridusminister A. Jaakson.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.

Kutseoskuse Osakonna direktori aset. J. Kiivet.

Teaduse- ja Kunstiosakonna direktor J. Vasar.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse ja Kutseoskuse Osakonna 1937. a. 17. septembri ringkiri nr. 31110 maa- ning linnakoolivalitsustele, vähemusrahvuste kultuurvalitsustele ja kõigi koolide juhatajaile lastega õnnetuste vältimise asjas.

Õnnetused lastega on meil eriti viimasel ajal muutunud sagedaseks nähteks. Tulega ja keeva veega põletamisele on suvel lisaks tulnud uppumised, õnnetused mürskude lõhkemisel, auto ja jalgratta alla jäämised jne. Need õnnetused tavaliselt põhjustavad elu- aegseid vigastusi, aga tihti lõpevad ka surmaga ja vähendavad seega meie riigi niikuinii väikest rahva juurdekasvu.

Sotsiaalministeerium hankis Politseivalitsuse kaudu andmeid õnnetusjuhtude kohta lastega, et saada ülevaate õnnetuste põhjustest, mistõttu oleks võimalik leida õigeid teid ja vastavaid abinõusid õnnetuste vältimiseks.

Politseivalitsuse kaudu kogutud andmeil on 1. jaan. — 1. aug. 1937, s. o. 7 kuu jooksul politseiprefektuurides registreeritud 111 õnnetusjuhtu lastega. Neist said vigastada kergelt 33 last, raskelt 32 last ja surma 46 last. Laste vanuse järgi oli õnnetuse ohvreid kuni 3 a. vanuseni 25 last, 4—7 a. 31 last, 8—14 a. 48. last ja üle 14 a. 7 last. Peale ülaltähendatud arvu juhtus erakorraline õnnetus Kilingi-Nõmme algkoolis 62 lapsega, kellest 21 last sai raskelt, 25 last kergelt vigastada ning 16 last suri.

Käesolevaga on võetud vaatluse alla 111 juhtu. Jälgides süü põhjusi, mille läbi juhtus õnnetus, leiame, et 40 juhtu, s. o. ligi 1/3 õnnetuste arvust on põhjustanud vanemate hooletus või laste järelevalveta olek, seda enamasti neis perekondades, kus vanemad on kodust ära tööl ning vähemad lapsed on jäetud omapead. Laste enda ettevaatamatus on olnud õnnetuse põhjuseks 53 juhul, s. o. ligi pool õnnetuste arvust. Need õnnetusjuhud on enamasti tulnud ette suuremate laste juures, kes uudishimust ja teadmatusest (mürskude lõhkemine), liigest julgusest (auto ja jalgratta alla jäämine jt.) või oskamatusest (ujumine jm.) on langenud õnnetuse ohvriks. Lastest ja vanematest olenematuil põhjusil (loodusõnnetused, autojuhi süü jt.) on õnnetus juhtunud 15 lapsega, s. o. 1/7 õnnetuste arvust.

Õnnetuste vältimiseks peaksime ühiselt senisest rohkem mitmesuguseid abinõusid tarvitusele võtma. Kuna ligemale pool õnnetusjuhtudest on tekkinud kooliikka jõudnud laste ettevaatamatusest, uudishimust või teadmatusest, siis tuleb koolidel pöörata senisest veelgi rohkem tähelepanu õnnetuste vältimisele, tutvustades õpilasi liiklemise määrustega ja ohtudega, mis neid varitsevad vees või veel, ning selgitades neile tulirelvade, mürskude ja lõhkeainete hädaohtlikkust. Ka tuleb koolidel lastevanemate koosolekuil anda lastevanemaile selgitust õnnetuste kohta, eriti õnnetuste kohta, mis võivad tekkida laskeriistade ja lõhkeainete hooletult hoidmisest või tarvitamisest. Üldse koolidel tuleb kasutada kõiki võimalusi selleks, et selgitada, missugused hädaohud varitsevad lapsi ja üldse inimesid meie praegusel tehnika-ajastul.

Ülaltoodule koolide tähelepanu juhtides HM Koolivalitsus ja Kutseoskuse Osakond tuletavad ühtlasi koolidele meelde ka HM Koolivalitsuse eelmisi korraldusi käesolevas asjas (HM T 4 ja 14 — 1934), kus on antud üksikasjalised juhtnõõrid õnnetuste vältimise kohta.

Koolivalitsuse direktor O. J. Kiisel.
Kutseoskuse Osakonna direktori aset. J. Kiivet.

MITTEAMETLIK OSA.

Haridusministri otsused teenete tunnustamise asjas.

Haridusminister, hinnates Haridusministeeriumi Kantselei sekretäri Canditus Roost'i tegevust ja tunnustades tema teeneid riigiteenistuses ametialaliste ülesannete täitmise alal, otsustas 1937 a. 25. mail anda Canditus Roost'ile teenete tunnustuse tema 65 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates loodus- ja aiandusteadlase dr. phil. nat. Jaan Port'i tegevust ja tunnustades tema teeneid aiakultuuri ja kodukaunistamise alal, otsustas 1937 a. 28. mail anda Jaan Port'ile teenete tunnustuse tema tegevuse ja teenete eest.

Haridusminister, hinnates Vaeküla põllutöökooli juhataja August Rondik'u tegevust ja tunnustades tema teeneid põllumajandusliku kutsehariduse alal, otsustas 1937 a. 23. juulil anda August Rondik'ule teenete tunnustuse tema 50 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Riigi kunsttööstuskooli inspektori dipl. kujutavkunstniku Hans Kuusik'u tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilise tegevuse alal, otsustas 1937 a. 24. augustil anda Hans Kuusik'ule teenete tunnustuse tema 65 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Viljandi maakoolivalitsuse juhataja Heinrich Lauri tegevust ja tunnustades tema teeneid haridustöö juhtimise ja korraldamise alal, otsustas 1937 a. 4. juunil anda Heinrich Lauri'le teenete tunnustuse tema lahkumise puhul Viljandi maakoolivalitsuse juhataja kohalt.

Haridusminister, hinnates Seidla algkooli juhataja Ferdinand Tamms'e tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilisel alal, otsustas 1937 a. 16. augustil anda Ferdinand Tammus'ele teenete tunnustuse Seidla algkooli külastamise puhul Riigivanema ja Haridusministri poolt.

Haridusminister, hinnates Suure-Jaani täienduskooli juhataja Peeter Pratk'a tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilise tegevuse alal, otsustas 1937 a. 3. juunil anda Peeter Pratk'ale teenete tunnustuse Suure-Jaani täienduskooli revideerimise puhul Haridusministri poolt.

Haridusminister, hinnates Otepää seltskonnategelase Valter-Martin Jalviste tegevust ja tunnustades tema teeneid seltskondliku haridustöö korraldamise alal, otsustas 1937 a. 4. juunil anda Valter-Martin Jalviste'le teenete tunnustuse tema 60 a. sünnipäeva puhul.

Haridusminister, hinnates Põltsamaa linna algkooli juhataja Jaan Põldra tegevust ja tunnustades tema teeneid pedagoogilise ja seltskondliku tegevuse alal, otsustas 1937 a. 3. juunil anda Jaan Põldra'le teenete tunnustuse tema 60 a. sünnipäeva puhul.

Teateid Haridusministeeriumi ametnikkude teenistuse alalt.

Canditus R o o s t on vabastatud Haridusministeeriumi Kantselei sekretäri ametikohalt Riigiteenistuse seaduse § 39 p. 4 lit. f põhjal (65 aastase vanuse kätte jõudmisel), arvates 1. septembrist 1937.

Haridusministeeriumi Kantselei registraator-raamatukoguhoidja Maimu U u l i on nimetatud ministeeriumi Kantselei sekretäri kohusetäitjaks, arvates 1. septembrist 1937.

Haridusministeeriumi Koolivalitsuse koolinõunik Julius G r ü n t a l on nimetatud sama Koolivalitsuse nõunikuks, arvates 1. juunist 1937.

Riigi kunsttööstuskooli direktori k.t. August K i l g a s on nimetatud Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna kutseoskuse inspektoriks, arvates 1. juulist 1937.

HM Koolivalitsuse koolide peainspektori Märt R a u a kodune telefon on 516-57 (Nõmme, Vabaduse puiestee 100).